

Vastuvõtmise kuupäev : 30/07/2025

Kohtuasi C-397/25*

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

13. juuni 2025

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Symvoulío tis Epikrateias (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

19. mai 2025

Kassaator:

EM

Vastustaja:

Ilektronikos Ethnikos Foreas Koinonikis Asfalisis (riiklik arvutipõhine sotsiaalkindlustusamet (e-EFKA))

Põhikohtuasja ese

Kassatsioonkaebus, mis käsitleb sellise pensioni kindlaksmääramise meetodit, mida makstakse isikule, kellel on täitunud kindlustusperioodid kahes Euroopa Liidu liikmesriigis. Vaidlustatud kohtuotsusega jäeti rahuldamata kassaatori apellatsioonkaebus esimese astme kohtu otsuse peale, millega oli jäetud rahuldamata tema esitatud kaebus. Kassaator esitas kaebuse sotsiaalkindlustusasutuse otsuse peale, millega talle määrati määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 58 alusel vähendatud vanaduspension.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Mõiste „miinimumhüvitis“ tõlgendamine määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 58 tähenduses – Määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklite 4, 9 ja artikli 52 lõike 1

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

tõlgendamine koostoimes ELTL artiklitega 45 ja 48 – Riigisisised õigusnormid, mis näevad ette pensionide miinimumpiirid ja konkreetse summa nagu miinimumhüvitise määrase nr 883/2004 artikli 58 tähenduses – ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

1. Kas määruse nr 883/2004 artiklit 58 tuleb tõlgendada nii, et miinimumhüvitistena käsitatakse pensionisummasid, mis on küll riigisiseste õigusnormidega ette nähtud pensioni miinimumpiirina, kuivõrd neid antakse kindlustatud isikutele, kelle pension on sissemakseperioodi pikkuse ja tehtud sissemaksete alusel nendest piiridest väiksem, mida aga ei kehtestatud mitte tagatud miinimumsissetuleku tagamiseks, vaid selleks, et rakendada sotsiaalse solidaarsuse põhimõtet riiklike sotsiaalkindlustusasutuste poolt kindlustatud isikute vahel, kes on kogu oma tööelu jooksul panustanud pensionikapitali loomisse, tehes sellele asutusele sissemakseid, lisaks erinevad need sõltuvalt sotsiaalkindlustusasutusest, kategooriast, millesse kindlustatud isik kuulub kindlustussüsteemiga liitumise kuupäeva alusel (enne või pärast 31.12.1992), samuti tema perekonnaseisust ja vanusest, st kriteeriumidest, mida kohaldatakse ka pensionide tavapärasel arvutamisel?

2. Kas ELTL artikliga 45 ja määruse nr 883/2004 artikliga 4 on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis määravad määruse nr 883/2004 artikli 58 tähenduses miinimumhüvitisena kindlaks konkreetse summa, kui nende õigusnormide kohaselt saavad võõrtöötajad miinimumhüvitisena (mis on sätestatud artiklis 58) väiksema summa kui miinimumhüvitis, mis on muudes riigisisestes õigusnormides ette nähtud riiklike sotsiaalkindlustusasutuste poolt kindlustatud isikutele, kelle kogu kindlustusperiood on täitunud Kreekas, rakendades sotsiaalkindlustusasutuste poolt kindlustatud isikute, kes annavad panuse nende sotsiaalkindlustuskapitali moodustamisse, vahelise sotsiaalse solidaarsuse põhimõtet, ning mis varieerub sõltuvalt kindlustusasutusest, kindlustatud isiku kindlustuskategooriast vastavalt kindlustussüsteemiga liitumise kuupäevale, tema perekonnaseisust ja vanusest?

Asjakohased sätted

Riigisisese õiguse sätted

Kreeka põhiseadus: artikli 2 lõige 1, artikli 4 lõige 5, artikli 22 lõige 5 ja artikli 25 lõike 1 punkt d

Erakorraline määrus nr 1846/1951 sotsiaalkindlustuse valdkonnas (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja A' 179/1.8.1951*) [Anangastikos nomos 1846/1951 peri koinonikon asfaliseon (*FEK A' 179/1.8.1951*)] (edaspidi „erakorraline määrus“): artikli 28 lõike 3 punkt d, mis on asendatud seaduse nr 3655/2008 artikli 144 lõikega 1, milles on muu hulgas sätestatud vanaduspensioni andmise tingimused kindlustatud alaealiste lastega emadele.

Erakorralise määruse nr 1846/1951 artikli 29 lõikes 1 on sätestatud, et Idryma Koinonikon Asfaliseoni (Kreeka sotsiaalkindlustusinstituut, edaspidi „IKA“) makstava igakuise vanaduspensioni summa koosneb põhisummast, mis on kehtestatud protsendimäärana, mis võrdub selle kindlustustaseme 25-kordse arvestusliku päevapalgaga, millesse kindlustatud isik on nimetatud määruse artikli 37 alusel arvatud. Artiklis 29 kujutatud tabeli kohaselt kohandatakse seda protsendimäära vastavalt kindlustustasemele, millesse töötaja kuulub tema töötasust tulenevalt.

Sama artikli 29 lõike 3 (redaktsioonis, mis kehtis pärast selle asendamist seaduse nr 3518/2006 artikli 29 lõikega 4) kohaselt suurendatakse vanaduspensioni summat teatavatel tingimustel ja kui suurendamine on määratud, moodustab see osa makstud pensioni kogusummast ning seda korrigeeritakse seejärel Idryma Koinonikon Asfaliseon – Eniaio Tameio Asfalisis Misthotoni (sotsiaalkindlustusinstituut – palgatöötajate ühtne kindlustusfond, Kreeka) (edaspidi „IKA–ETAM“) pensionide kasvumääraga.

Artikli 29 lõike 14 punkti a (mida on täiendatud seaduse nr 825/1978 artikli 5 lõikega 6) kohaselt võrdub IKA makstavate pensionide miinimumsumma vanaduspensionide puhul kvalifitseerimata töötaja 15-päevase miinimumpalga kogusummaga, mida vähendatakse proportsionaalselt pensionäri suhtes tehtava pensioni vähendamisega. Seejärel asendati see säte alates 1. jaanuarist 1991 seaduse nr 1902/1990 artikli 29 lõikega 3, mis on sõnastatud järgmiselt:

„a. Pensioni miinimumpiirid kehtestatakse kuupäevaks 30.9.90 kindlaks määratud summade alusel õigustatud isikute kategooriate kohta. Tulevikus korrigeeritakse neid miinimumpiire kooskõlas käesoleva artikli lõikega 9 sama protsendi võrra ja alates samast kuupäevast; [...] c. Pensioni miinimumpiire vähendatakse kõigil juhtudel, mil pensionär saab vähendatud pensioni, ning sel juhul kohaldatakse ka käesoleva lõike punkti a sätteid; d. Käesolevas lõikes sätestatud pensioni miinimumpiiridele ei ole õigust pensionäridel [...], kes saavad ka muud pensioni riigilt või [avalik-õiguslikelt juriidilistelt isikutelt (edaspidi avalik-õiguslikud juriidilised isikud)], I.K.A-lt või muult sotsiaalkindlustusasutusest, välja arvatud juhul, kui nende pensionide summa jääb allapoole täis- või vähendatud pensioni miinimumpiiri, mida pensionäril oleks õigus I.K.A-lt saada ning mida suurendatakse 25% võrra; viimasel juhul maksab I.K.A. vahe. Selline kontroll viiakse läbi pensioni määramise ajal mis tahes uue pensionihüvitise maksmisel [...]“.

Seadus nr 1976/1991 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 184/4.12.1991) [Nomos 1976/1991 (*FEK A' 184/4.12.1991*)]: artikkel 9, mis näeb ette pensioni maksmise iga sotsiaalkindlustusasutuse kehtiva põhikirja sätete alusel.

Seadus nr 2084/1992 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 165/7.10.1992) [Nomos 2084/1992 (*FEK A' 165/7.10.1992*)]: artikli 24 lõige 6 ning artiklid 51 ja 66, milles on sätestatud alaealiste lastega emadele rangemad pensionitingimused.

Seadus nr 2606/1998 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 89/22.4.1998) [Nomos 2606/1998 (*FEK A' 89/22.4.1998*)]: artikkel 19, millega nähti ette pensionide suurendamine ja miinimumkünnised.

Seadus nr 3029/2002 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 160/11.7.2002) [Nomos 3029/2002 (*FEK A' 160/11.07.2002*)]: artikli 3 lõige 4, mis on sõnastatud järgmiselt:

„A. IKA makstava [...] igakuise vanaduspensioni miinimumsuuruseks [...] kehtestatakse 70% abielus oleva täistööajaga töökohaga isiku miinimumpalgast, mis on sätestatud 2002. aasta riikliku kollektiivlepinguga (Ethniki Geniki Syllogiki symvasi Ergasias) (riiklik kollektiivleping) (edaspidi „E.G.S.S.E.“). Alates 1.1.2003 korrigeeritakse seda summat pensionide kasvumäära alusel vastavalt iga üksikjuhtumi puhul kehtestatud tulupoliitikale. B. Selles sättes ette nähtud miinimumpiiri vähendatakse kõikidel juhtudel, kui pensionär saab vähendatud pensioni“.

Seadus nr 3863/2010 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 115/15.7.2010) [Nomos 3863/2010 (*FEK A' 115/15.7.2010*)]: artiklid 1–4 ja artikli 10 lõige 17. Selle seadusega kehtestati alates 1. jaanuarist 2015 pensionile jäävatele isikutele pension, mis koosneb esiteks riigieelarvest rahastatavast „põhipensionist“ ja teiseks „sissemakselisest“ pensionist, mis arvutatakse kindlustusaastate ja tehtud sissemaksete alusel. Seaduse artiklis 2 oli ette nähtud 360 euro suurune põhipension.

Seadus nr 3996/2011 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 170/5.8.2011) [Nomos 3996/2011 (*FEK A' 170/5.8.2011*)]: artikli 34 lõige 1, mis käsitleb lõike 11 lisamist seaduse nr 2434/1996 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 188/20.8.1996) [Nomos 2434/1996 (*FEK A' 188/20.08.1996*)] artiklile 20, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 58 kohane miinimumhüvitis on võrdne seaduse nr 3863/2010 artiklis 2 sätestatud põhipensioni summaga, mis määratakse kindlaks üksikjuhtumi kohta. Käesoleva lõike sätted jõustuvad käesoleva seaduse avaldamise kuupäeval. Menetluses olevaid pensionile jäämise taotlusi hinnatakse eespool nimetatud sätete kohaselt“.

Seadus nr 4093/2012 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 222/12.11.2012) [Nomos 4093/2012 (*FEK A' 222/12.11.2012*)]: artikli 1 lõike IA 11. lõigu kolmas taane, millega kehtestatakse seadusjärgne miinimumpalk.

Seadus nr 4387/2016 (*Kreeka Vabariigi Ametlik Teataja* A' 85/12.5.2016) [Nomos 4387/2016 (*FEK A' 85/12.5.2016*)]: eelkõige artikkel 14, artikli 27 lõige 4 ja artikli 92 lõige 4. Selle seadusega tunnistati kehtetuks seaduse nr 3863/2010 artikkel 2 ja kehtestati uuesti pension, mis koosneb kahest osast: riigieelarvest rahastatavast riiklikust pensionist ja sissemakselisest pensionist, mille suurus määratakse kindlaks sissemakseperioodi pikkuse ja pensionäri poolt töölase karjääri jooksul tehtud sissemaksete alusel. Seadusega nähti ette ka uus pensionide

arvutamise meetod nende jaoks, kes jäid pensionile pärast selle seaduse jõustumist – nägemata aga ette vanaduspensioni miinimumpiiri – ning juba määratud pensionide ümberarvutamine, st ka enne seadust nr 4387/2016 kehtinud miinimumpiiride alusel arvutatud pensionide ümberarvutamine.

Liidu õiguse sätted

ELTL artiklid 45 ja 48

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004 aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (EÜT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72), mida kohaldatakse alates 1. maist 2010, kooskõlas selle määruse artikliga 91 koostoimes määruse (EÜ) nr 987/2009 (ELT 2009, L 284, lk 1, ja parandus [kreekakeelse versiooni kohta] ELT 2010, L 108, lk 356) artikliga 97: artiklid 4, 9, artikli 52 lõige 1 ja artikkel 58.

Asjakohane Euroopa Kohtu praktika

29. novembri 1977. aasta kohtuotsus Beerens (35/77, EU:C:1977:194), 17. detsembri 1981. aasta kohtuotsus Browning (22/81, EU:C:1981:316), 18. aprilli 2002. aasta kohtuotsus Duchon (C-290/00, EU:C:2002:234), 1. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus Leyman (C-3/08, EU:C:2009:595), 22. juuni 2011. aasta kohtuotsus Landtová (C-399/09, EU:C:2011:415), 22. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Salgado González (C-282/2011, EU:C:2013:86), 7. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Dybeck (C-189/16, EU:C:2017:946), 14. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Vester (C-134/18, EU:C:2019:212) ja 5. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bocero Torrico ja Bode (C-398/18 ja C-428/18, EU:C:2019:1050).

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõtte

- 1 Kassaator, kes on sündinud 21. novembril 1957 ja kellel on Bulgaaria kodakondsus, registreeriti pärast Kreekasse elama asumist IKA–ETAMi kindlustusasutuses ja tal täitus ajavahemikus 1997. aasta märtsist 2005. aasta märtsini 1026 kindlustuspäeva. Kassaator esitas 30. detsembril 2010 IKA–ETAMile taotluse, taotledes vanaduspensioni maksmist vastavalt alaealiste lastega emadele ette nähtud pensioninõuetele, ning teatades sotsiaalkindlustusasutusele, et tal on täitunud kindlustusperiood ka Bulgaaria sotsiaalkindlustusasutuses.
- 2 Tema pensionitoimik saadeti Bulgaaria pädevale sotsiaalkindlustusasutusele, mis täitis vastavad ankeedid E001 ja E205 ning tõendas, et: a) kassaatoril oli Bulgaaria kindlustusasutuses ajavahemikul 1. oktoober 1977–25. veebruar 1997 kogunenud 5419 päeva tööstaaži; b) kassaator oli Bulgaaria asutusest tagasi võtnud oma taotluse pensionile jäämiseks; ja c) ta ei saanud Bulgaariast mitte mingit pensioni.

- 3 Olles tuvastanud, et kassaator ei ole omandanud iseseisvat õigust saada vanaduspensioni IKA–ETAMilt, määrati talle IKA–ETAM Thessaloníki piirkondliku direktoraadi direktori 27. märtsi 2013. aasta otsusega vähendatud vanaduspension alates 30. detsembrist 2010, kooskõlas sätetega, mis reguleerivad alaealise lapsega emade pensionile jäämise ajalisi tingimusi, võttes arvesse kassaatori nii Kreekas kui ka Bulgaarias täitunud kindlustuspäevi, nagu on sätestatud määruses nr 883/2004. Pensioni suuruseks määrati 81,38 eurot. Samas otsuses väljendati reservatsiooni võimaluse suhtes maksta kassaatorile määruse nr 883/2004 artikli 58 kohast lisahüvitist, tingimusel, et selleks tuvastatakse, et seadusest tulenevad tingimused on täidetud.
- 4 23. detsembril 2015 tegi IKA–ETAMi sama direktor uue otsuse, millega, võttes arvesse Bulgaaria sotsiaalkindlustusasutuse eespool nimetatud ankeete ja asjaolu, et kassaator ei saa pensioni üheltki sotsiaalkindlustusasutuselt Kreekas ega mõnes muus riigis, muudeti sama asutuse varasemat otsust ja arvutati ümber kassaatorile antav pensionihüvitise summa, pärast seda, kui eelnevalt oli tunnistatud, et määruse nr 883/2004 artikli 58 kohaldamise tingimused on tema puhul täidetud. Eelkõige määrati kassaatorile 2015. aasta uue otsusega 318,60 euro suurune vanaduspension, võttes arvesse seaduse nr 3996/2011 artikli 34 lõiget 1, mis näeb ette, et miinimumhüvitis määruse nr 883/2004 artikli 58 kohaldamisel on 360 eurot, ning vähendades 360 euro suurust summat 23/200 võrra põhjusel, et pensionitaotluse esitamise ajal ei olnud kassaator saanud 55-aastaseks, mis on alaealiste lastega emade pensionileminekut reguleerivates sätetes ette nähtud miinimumpiir täispensioni saamiseks. Sama otsusega tuvastati, et kassaator saab eespool nimetatud pensionisummat 30. detsembrist 2010 kuni 30. novembrini 2017, tingimusel, et seda summat muudetakse, juhul kui talle määraks pensioni ka muu sotsiaalkindlustusasutus või kui ta muudaks oma elukohta.
- 5 Kassaator esitas selle otsuse peale kaebuse Thessaloníki esimese astme halduskohtule, väites, et määruse nr 883/2004 artiklis 58 sätestatud lisahüvitise arvutamisel tuleb miinimumhüvitisena arvesse võtta 486,84 euro suurust summat, mis oli pensionitaotluse esitamise ajal ette nähtud vastavalt IKA–ETAMi ühistele sätetele ning millele on viidatud kõnealuse sotsiaalkindlustusasutuse ringkirjas 41/21.6.2011.
- 6 Kassaatori kaebus jäeti 2018. aastal Thessaloníki esimese astme halduskohtu otsusega põhjendamata tõttu rahuldamata, kuna leiti, et seaduse nr 3996/2011 artikli 34 lõikes 1 ette nähtud 360 euro suurust miinimumpensioni on tema pensioni suuruse kindlaksmääramisel õiguspäraselt arvesse võetud.
- 7 Kassaator esitas esimese astme kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse, mis jäeti 2020. aastal tehtud vaidlustatud kohtuotsusega rahuldamata. Apellatsiooniastme halduskohus leidis, et käesoleval juhul on kohaldatavad määruse nr 883/2004 artiklid 50–59, mida on tõlgendatud järgmiselt:
- 8 a) kindlustatud isiku puhul, kes on Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik ja kellel on täitunud kindlustusperioodid eri liikmesriikides, ilma et ta täidaks ühes

neist liikmesriikidest asjakohastes riigisisestes õigusaktides ette nähtud pensioni sõltumatu tunnustamise tingimusi, arvutab elukohajärgse liikmesriigi sotsiaalkindlustusasutus pensioni saamise õiguse omandamiseks vajaliku ajavahemiku jooksul vastavalt riigisisestele õigusaktidele kõik kindlustusperioodid, mis on täitunud kõikides liikmesriikides, ning arvutab järelkult esiteks sellele perioodile vastava pensioni teoreetilise suuruse ja teiseks talle tegelikult makstava pensionisumma, korrutades eespool nimetatud teoreetilise summa tema kindlustuse alusel täitunud tööpäevade osaga, võrreldes kõigis liikmesriikides täitunud tööpäevade koguarvuga.

- 9 b) Makstud pension ei tohi olla väiksem kui miinimumpension, mis on üksikjuhtumite kaupa kindlaks määratud asjakohastes riigisisestes õigusaktides, ning mis tahes erinevus tegelikult makstud summa ja miinimumpensioni vahel antakse pensionäriale lisahüvitisena.
- 10 c) Kui selle hüvitise miinimumsummat muudetakse, on lubatud antava pensioni summat korrigeerida.
- 11 d) Seaduse nr 3996/2011 artikli 34 lõike 1 sätetega, mis kehtivad alates selle seaduse avaldamisest 5. augustil 2011, kuid mis käsitlevad ka menetluses olevaid pensionitaotlusi, nähakse konkreetselt ette makstava miinimumhüvitise summa määramise nr 883/2004 artikli 58 tähenduses, viitega seaduse nr 3863/2010 artiklile 2, mis näeb ette 360 euro suuruse põhipensioni ning mis tunnistati kehtetuks seaduse nr 4387/2016 artikli 27 lõikega 4.
- 12 e) Seaduse nr 3996/2011 seletuskirja kohaselt võeti artikli 34 lõige 1 vastu selleks, et ühtlustada Kreeka õigusaktid ühenduse lähenemisviisiga miinimumhüvitise mõistele määramise nr 883/2004 artiklis 58, arvestades et „Kreeka sotsiaalkindlustusalastes õigusaktides ei ole ette nähtud minimaalset kindlustushüvitist“ ning et pärast kõnealuste sätete laia tõlgendamist on miinimumhüvitist mõne aasta jooksul võrdsustatud iga kindlustusasutuse makstava miinimummääraga, mis tekitab määramise nr 883/2004 artikli 58 kohaldamisel tõlgendamisprobleeme ja avaldab majanduslikku mõju riigi kindlustussüsteemile.
- 13 f) Seaduse nr 3996/2011 artikli 34 lõige 1 ei ole põhiseaduse sätetega vastuolus, kuna see säte ei kehtesta õigusnormi lisahüvitise arvutamise kohta, mis oleks varasemast ebasoodsam, ega vähenda kassaatorile makstavat pensioni, vaid kehtestab esimest korda miinimumhüvitise, mille alusel lisahüvitis määratakse, ning mis kehtestab esimest korda pensioni suuruse.
- 14 g) Pensioni suuruse korrigeerimine riigisiseste õigusaktide muutmise korral on sõnaselgelt lubatud määramise nr 883/2004 artikliga 59, samas ei ole välistatud seadusandja võimalus reguleerida asjakohaseid küsimusi, hinnates üldisest huvist lähtuvaid vajadusi, mille määratlevad pidevalt muutuvad asjaolud, eelkõige niisugusel juhul nagu käsitletav olukord, kus on vastu võetud üldseadus, mille eesmärk on ühtlustada riigisisised õigusnormid liidu õigusega.

- 15 h) Erakorralise määruse nr 1846/1951 artikli 28 lõike 3 punkti d kohaselt, mis on asendatud seaduse nr 3655/2008 artikli 144 lõikega 1, on alaealiste laste kindlustatud emadel, kellel on täitunud 5500-päevane kindlustusperiood ja kes ei saa pensioni IKA–ETAMilt, riigilt, avalik-õiguslikelt juriidilistelt isikutelt ega mõnelt muult peamiselt sotsiaalkindlustusasutuselt, õigus saada 55-aasta vanuseks saades täielikku vanaduspensionit ja 50-aastaseks saades vähendatud pensioni; juhul kui nad saavad vähendatud pensioni, ei tohi selle pensioni suurus olla väiksem kui kehtiv pensioni miinimumpiir.
- 16 Apellatsiooniasutuse halduskohtu otsuse peale esitati kassatsioonkaebus Symvoulio tis Epikrateiasse (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 17 Kassaator väidab muu hulgas, et valesti on kohaldatud seaduse nr 3996/2011 artikli 34 lõiget 1, mille kohaselt ta sai 318,60 euro suurust miinimumhüvitist määruse nr 883/2004 artikli 58 tähenduses, mitte kohaldades IKA–ETAMi õigusnormide sätteid ja eelkõige erakorralise määruse nr 1846/1951 artikli 29 lõiget 14 ning seaduse nr 3029/2002 artiklit 3, milles on ette nähtud 486,84 eurost algavad miinimumpensioni suuremad summad, kuigi see on tema arvates kõnealuse määruse sätete õige tõlgenduse kohaselt nõutav. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on see kassatsioonkaebuse väide vastuvõetav, kuna sellega kaasneb mõjuv argument käesolevas kohtuasjas tõstatatud õigusküsimust käsitleva kohtupraktika puudumise kohta.
- 18 Vastustaja palub kassatsioonkaebuse rahuldamata jätta. Kõnealune sotsiaalkindlustusasutus oli algselt välja andnud ringkirja 41/2011, mis nägi määruse nr 883/2004 artikli 58 alusel ette lisahüvitise maksmise kuni põhipensioni (täieliku või vähendatud) miinimumpiirini, kuid pärast seaduse nr 3996/2011 avaldamist ja kooskõlas uue ringkirjaga 9/6.2.2012 lahutati artikli 58 kohane miinimumhüvitise mõiste pensioni miinimumpiiridest pensionäride puhul, kellel tekib ühenduse kindlustusperioodi arvesse võttes õigus pensionile, ning kes elavad alaliselt Kreekas. Vastustaja sõnul käsitatakse nüüd miinimumhüvitisena seaduse nr 3863/2010 artikli 2 tähenduses põhipensioni summat, mis määratakse kindlaks iga üksikjuhtumi puhul.

Eelotsusetaotluse põhjendused

- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab Euroopa Kohtu praktikale, mis käsitleb määruse nr 883/2004 (ja varem määruse nr 1408/1971) artikli 58 tõlgendamist, eelkõige 17. detsembri 1981. aasta kohtuotsusele Browning (22/81, EU:C:1981:316, punktid 10, 11 ja 13–15), mille kohaselt käsitatakse miinimumhüvitisena miinimumkõnna, mis tuleneb riigisisestes õigusnormides ette nähtud eritagatisest miinimumhüvitise määramiseks, et tagada hüvitise saajatele miinimumsissetulek, mitte üksikjuhtumite põhiseid miinimumsummasid,

mis tulenevad tavapärase pensionide arvutamise meetodi kohaldamisest, põhinedes täitunud kindlustusperioodidel ja tehtud sissemaksetel. See miinimumhüvitis erineb määruse artiklis 52 osutatud „teoreetilisest suurusest“, mis ei ole makstava pensioni suurus, vaid on arvutamise alus kattumise ja proportsionaalse jaotamise eeskirjade kohaldamisel. Seega on miinimumhüvitis olemas vaid siis, kui asjaomase isiku elukohariigi õigusnormid tagavad sotsiaalkindlustushüvitiste saajatele miinimumsissetuleku, mis on suurem kui selliste hüvitiste tase, mida nad võivad taotleda üksnes nende kindlustus- ja sissemakseperioodide alusel. Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtu asjakohasele praktikale viidates, et asjaolu, et liikmesriik on teatanud, et ta on vastu võtnud „miinimumhüvitise“ sätestavaid õigusnorme, tuleb pidada tõendiks asjaolu kohta, et nendes riigisiseses õigusnormides ette nähtud hüvitised kuuluvad artiklis 58 sätestatud mõiste alla.

- 20 Symvoulio tis Epikrateias (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) kirjeldab üksikasjalikult ka Kreeka sotsiaalkindlustusalaste õigusaktide ajaloolist arengut, märkides muu hulgas järgmist:

Enne sotsiaalkindlustussüsteemi seadusega nr 4387/2016 reformimist oli palju sotsiaalkindlustusasutusi, millest igaüht reguleeris selle enda skeem ja mille poolt makstud pensionid arvutati erinevalt. Samuti erinesid pensionisummad lisaks „vanade“ ja „uute“ kindlustatud isikute vahel, st nende isikute vahel, kes olid kindlustatud vastavalt enne või pärast 31. detsembrit 1992. „Uute“ kindlustatud isikute jaoks on paljude kindlustusküsimuste, sealhulgas pensioni miinimumpiiride puhul kehtestatud ühised õigusnormid, samal ajal kui „vanade“ kindlustatud isikute puhul on säilitatud õiguskordade killustatus. Seoses „uute“ kindlustatud isikute jaoks kindlustussüsteemide ühtlustamisega on IKA–ETAMi ja muudele eriasutustele kehtestatud ühised miinimumpiirid, mis on lähedased IKA–ETAMi õigusaktides „vanadele“ kindlustatud isikutele kehtestatud pensioni miinimummääradele, kuid ei kattu nendega täpselt. Lisaks varieeruvad pensioni miinimumpiirid sõltuvalt sellest, kas pensionäril on perekondlikust olukorrast tulenevalt õigus pensioni suurendamisele või mitte, st kas pensionär on vallaline või abielus ja kas tal on lapsi. Eelkõige määratakse eespool nimetatud õigusliku raamistiku alusel, mida iseloomustab seadusandlik mitmekesisus ja paljude sotsiaalkindlustusasutuste poolt kindlustatud isikute vahelised erinevused, IKA–ETAMi „vanade“ kindlustatud isikute miinimumpension ilma perekondlikest asjaoludest tingitud suurendamiseta kindlaks vastavalt 30. septembril 1990 fikseeritud kvalifitseerimata töötaja päevapalga kahekümnekordsele summale ja selle summa kohta ette nähtud suurendamisele kuni 2008. aastani, samas kui IKA–ETAMi ja muude sotsiaalkindlustusasutuste „uute“ kindlustatud isikute puhul määratakse perekondlikest asjaoludest tingitud suurendamiseta miinimumpension kindlaks 70%-na abielus oleva töötaja miinimumpalgast, mis on sätestatud 2002. aasta Ethniki Geniki Syllogiki Symvasi Ergasiase (riiklik kollektiivleping töötingimuste kohta) alusel ja selle summa kohta ette nähtud suurendamise alusel kuni 2008. aastani. Pärast pensionide suurendamist 2008. aastal algasid IKA–ETAMi vanaduspension miinimummäärad alates 1. oktoobrist 2008 vanade kindlustatud isikute puhul 486,84 eurost (lasteta

vallaliste isikute puhul), samas kui uute kindlustatud isikute miinimummäärad algasid 495,74 eurost (abielus mitteolevate isikute või abielus olevate lastetute isikute puhul). Järgmistel aastatel otsustati pensione mitte suurendada, mistõttu pensionide miinimumpiirid jäid tasemele, mis oli fikseeritud 1. oktoobril 2008.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib samuti, et vanusepiirid määratleti uuesti alates 1. jaanuarist 2011 ning et uute kindlustatute kategooriasse kuuluvate alaealiste laste emadele kehtestati sarnased, kuid rangemad pensionile jäämise tingimused.

- 21 Lisaks märgib Symvoulis, et Epikrateias (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), et erakorralise määruse nr 1846/1951 artikli 29 lõikega 14 ja seaduse nr 3029/2002 artikliga 3, mis kehtisid ajal, mil kassaator esitas IKA–ETAMile pensionile jäämise taotluse, võttes arvesse Bulgaarias (Euroopa Liidu liige alates 1. jaanuarist 2007) ja Kreekas täitunud kindlustusperioodi, aga ka kõnealuse pensioniotsuse vastuvõtmise ajal, oli miinimumpensioni kehtestamine ette nähtud mehhanismina sotsiaalse solidaarsuse põhimõtte rakendamiseks sotsiaalkindlustusasutuste poolt kindlustatud isikute vahel, kes panustasid oma kindlustuskapitali moodustamiseks sissemakseid tehes. See mehhanism toimib ümberjaotavalt, majanduslikult nõrgemate kindlustatute kasuks ja toetuseks, andes neile suurema pensioni kui see, mida neil oleks õigus saada üksnes kindlustusperioodi ja vanuse alusel, et tagada neile rahuldavam elatustase kui see, mis neil oleks pensioni puhul, mida neil oleks õigus saada kindlustusperioodi ja tehtud sissemaksete alusel.
- 22 Lisaks rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ühestki sotsiaalkindlustusalase seaduse sättest ega ettevalmistavast aktist ei nähtu, et asjaolude asetleidmise ajal kehtinud pensioni miinimumpiir kujutaks endast seadusandja hinnangu kohaselt pensionäridele tagatud miinimumsissetulekut. Eespool nimetatud sätetes ette nähtud miinimumpensioni suurus, mis põhineb kvalifitseerimata töötaja päevapalgal, määratakse kindlaks kriteeriumide alusel, mida kohaldatakse ka pensionide tavapärasel arvutamisel (perekonnaseisu ja vanusega seotud kriteeriumid) ning sel põhjusel ei ole olemas ühtset miinimumsummat, vaid summad on erinevad.
- 23 Esialgu loeti üksikjuhtudel ette nähtud pensioni miinimumsummad „miinimumhüvitisteks“ määruse nr 1408/1971 artikli 50 tähenduses ja seetõttu esitati selle määruse artiklis 5 sätestatud vastav deklaratsioon, mida määrusega nr 883/2004 siiski üle ei võetud. Seejärel nägi seaduse nr 3996/2011 artikkel 34 konkreetselt määruse nr 883/2004 artikli 58 kohaldamiseks ette „minimaalse hüvitise“ 360 eurot, mis on seotud „põhipensioniga“ seaduse nr 3863/2010 tähenduses, kuigi – nagu märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus – see 360 euro suurune summa ei vasta seaduses ette nähtud pensioni miinimumsummale, vaid osale ühtsest pensionist, mida tuli maksta alates 1. jaanuarist 2015 pensionile jäänud isikutele seaduse nr 3863/2010 sätete alusel, kuid mida ei antud kordagi seetõttu, et need sätted tunnistati kehtetuks seadusega nr 4387/2016, ilma et neid oleks kunagi kohaldatud. Eelkõige rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et

kõnealuse täieliku põhipensioni summa, mis on 360 eurot ning mida antakse siis, kui pensionär vastab selle pensioni määramiseks ette nähtud ajalistele ja muud liiki tingimustele (vastupidisel korral antakse seda väiksemas ulatuses) ei lange kokku samas seaduses ette nähtud miinimumpensioniga.

- 24 Lisaks sai kassaator määruse nr 883/2004 artikli 58 tähenduses miinimumhüvitist summas 318,60 eurot ehk seaduse nr 3996/2011 artiklis 34 ette nähtud hüvitist, mida vähendati 23/200 tema ennetähtaegselt pensionile jäämise tõttu, samas kui apellatsioonistme halduskohus leidis, et pensionile jäämise kohta tehtud vaidlustatud otsus, millega talle kõnealune summa määrati, on õiguspärane, põhjusel, et artikliga 34 ei kehtestatud varasemast ebasoodsamaid eeskirju lisahüvitise arvutamise kohta, vaid kooskõlas liidu õigusnormidega määrati esimest korda kindlaks miinimumhüvitis.
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses oleva kassatsioonkaebusega vaieldakse vastu selle kohtuotsuse õiguspärasusele, väites sisuliselt, et IKA–ETAMi miinimumpensionist (486,84 eurot jne) tulenevast pensionist väiksema pensioni määramine on õigusvastane, kuna see on vastuolus määruse nr 883/2004 sätetega, sest see kujutab endast kassaatori kui liidu piires liikunud töötaja diskrimineerimist võrreldes nende töötajatega, kes on töötanud üksnes Kreekas. Nimetatud kohtuotsuse õiguspärasuse kontroll sõltub eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates peamiselt sellest, kas määruse nr 883/2004 artiklis 58 kasutatud mõistel „miinimumhüvitis“ on ulatus, mis hõlmab selliseid miinimumpensione nagu need, mis on ette nähtud erakorralise määruse nr 1846/1951 artikli 29 lõikes 14 ja seaduse nr 3029/2002 artiklis 3.
- 26 Võttes aga esiteks arvesse, et nendes sotsiaalkindlustusalastes õigusnormides ette nähtud pensioni alammäärad erinevad sõltuvalt kindlustatud isiku kategooriast („vanad“ või „uued“) ning tema perekondlikust olukorrast ja vanusest, ning teiseks, et need miinimummäärad ei vasta seadusandja hinnangul tagatud miinimumsissetulekule, vaid kujutavad endast pensionide arvutamise meetodit vastavalt riiklike sotsiaalkindlustusasutuste kindlustatud isikute vahelise sotsiaalse solidaarsuse põhimõttele, ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates kahtlustest vaba ükski hinnang küsimuse kohta, mis on otseselt seotud määruse nr 883/2004 artikli 58 tõlgendamisega.
- 27 Lisaks, kui vastatakse jaatavalt küsimusele, kas miinimumhüvitisena määruse nr 883/2004 artikli 58 tähenduses käsitatakse ka eespool nimetatud tunnustega pensioni miinimummäärasid, leiab Symvoulis tš Epikrateias (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), viidates Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale võõrtöötajate vaba liikumise ja võrdse kohtlemise kohta, et seaduse nr 3996/2011 artikkel 34, mis näeb konkreetselt määruse nr 883/2004 artikli 58 kohaldamiseks ette hüvitise, mis on nendest piirmääradest madalam (125 eurot ja üle kuu), asetades võõrtöötajad ebasoodsamasse olukorda võrreldes nendega, kes on töötanud ainult Kreekas, on vastuolus kõnealuse määruse artikliga 4 ja ELTL artikliga 45.